

Skötselplan för naturreservatet Värmansnäs i Ronneby kommun

Syfte

Ändamålet med fridlysningen av området som naturminne var enligt länsstyrelsens resolution 27 juni 1961 ”Att så länge som möjligt bevara nuvarande beståndstyp och därvid studera markvegetationen utveckling samt att bereda fristad åt grävling”.

För att granen inte skall konkurrera ut lövträden, bland annat innanmurkna träd lämpliga för Natura 2000-arten läderbagge, finns enligt länsstyrelsen skäl att ändra syfte så att förekomsten av gran kan begränsas i reservatet.

Syftet med reservatet är att:

- bevara biologisk mångfald i en äldre naturskog där tillgången på död ved i olika nedbrytningsstadier är god i form av innanmurkna träd, torrakor, högstubbar och lågor. Den döda veden utgör viktiga substrat för svampar och vedinsekter, bl a *läderbagge*.
- Vårda och bevara värdefulla naturtyper som ingår i Natura 2000. I Värmansnäs finns *Näringsfattig bokskog* och *Näringsfattig ekskog*.

Syftet skall uppnås genom att:

- Försiktiga röjningar av gran görs för att minska granens konkurrens med lövträden. Granarna ringbarkas för att bilda torrakor eller fälls och får bilda lågor.
- Visst uttag av gran kan göras i de övre delarna av reservatet om det kan ske utan att skada mark och lågor.

Beskrivning av skyddsobjektet

Markslag och naturtyper (ha)	lövblandskog 2,0 ha planterad granskog 0,8 ha
Prioriterade intresseaspekter:	Att bevara en kontinuitet av äldre träd, innanmurkna lövträd och död ved i olika nedbrytningsstadier som utgör substrat för krävande lavar, svampar och insekter finns i reservatet.
Natura 2000:	Att bevara naturtyperna <i>näringsfattig bokskog</i> och <i>näringsfattig ekskog</i> samt skalbaggen <i>Läderbagge</i> (<i>Osmoderma eremita</i>).
Rödlistade arter: Lavar	<i>Liten ädellav</i> EN, <i>rosa lundlav</i> NT, <i>bokkantlav</i> NT, <i>bokvårtlav</i> NT och <i>grå skärelav</i> NT,

Svampar	<i>Skillerticka</i> (VU), <i>grenticka</i> (andra fyndet i länet) NT, <i>fyrflikig jordsjärna</i> NT och <i>rutskinn</i> (NT).
Insekter	Läderbagge (<i>Osmoderma eremita</i>) NT, rödaxlad lundknäppare (<i>Calambus bipustulatus</i>) NT, <i>Ptenidium gressneri</i> NT, <i>Euplectus brunneus</i> LC
Spindel	Snabblöparspindel (<i>Philodromus rufus</i>) (NT)
Signalarter	<i>Havstulpanlav</i> , <i>glansfläck</i> , olivklotterlav LC, <i>lönnlav</i> , rikfruktig blemlav och fjällig filtlav. <i>platt fjädermossa</i> , <i>guldlockmossa</i> , <i>klippfrulania</i> och <i>fällmossa</i> .
Övriga ovanliga arter: insekter	Vanlig flatbagge (<i>Ostoma ferruginea</i>), Brokig svampsvartbagge (<i>Diaperis boleti</i>)

Historisk och nuvarande markanvändning

Enligt Peter Geddas karta från 1688 var det nuvarande reservatet en del av en kalvhage. I området fanns då enligt kartan rikligt med lövträd. Några av de ekar som fanns i södra delen av kalvhagen 1688 är troligen de gamla ekar som finns i området 2005. Inom reservatet är det dock tveksamt om något träd är så gammalt.

Den ekonomiska kartan från 1917 visar att det då växte lövträd och spridda barrträd i området.

Området avsattes som naturminne 1961 enligt då gällande naturskyddslag. Därefter har skogen fått utvecklas fritt.

Beskrivning av reservatet och bevarandevärden

En ca 10 meter hög halvvä som ligger i södra Listersjön. Västra delen täcks av en äldre, gles och luckig ädellövskog dominerad av ek och bok med betydande inblandning av gran. En kraftledningsgata skär genom den västra delen av reservatet och bildar en glänta i skogen. På de övre delarna och i sluttningen ner mot nordöst dominerar gran. På sluttningarna i kraftledningsgatan dominerar blåbär och i de övre delarna ljung. En stor andel av lövträden är innanmurkna och har död ved i grenar. Död ved finns också som torrakor, högstubbar och lågor. I ett mindre område finns rikligt med äldre granlångor. Granen skyddar den här exponerade halvön från kalla vindar från Listersjön vilket ger ett jämnare mikroklimat och en snabbare uppvärmning på våren.

Zoologen Hans Kauri hittade i början på 1960-talet flera leddjur som har en sydlig utbredning, bland annat den ovanliga snabblöparspindeln *Philodromus rufus* (NT).

Vid inventeringar 1998 hittades spillning från läderbagge i en innanmurken ek. I december 2004 trillade läderbaggs spillning ut från tre mulmekar. I närområdet till de tre läderbaggssekarna finns flera andra mulmekar och även gammal bok som är möjliga för läderbagarna att utnyttja.

I maj 2004 gjorde insektsforskaren Rickard Andersson en översiktlig inventering av främst vedinsekter för att se om det fanns några naturvärden knutna till granen i området. På gran fann han bland annat vanlig flatbagge som numera nästan försvunnit helt från Mellaneuropa och Sydsverige. Vedinsektsfaunan på lövträden inventerades inte vid detta tillfälle.

Vid tillfälliga inventeringsbesök i området under senare år har även flera arter av rödlistade lavar och svampar påträffats.

Insekter: Läderbagge *Osmoderma eremita* NT, *Calambus bipustulatus* NT, *Ptenidium gressneri* NT och *Euplectus brunneus* LC.

Spindlar: Snabblöparspindel *Philodromus rufus* NT

Lavar: Liten ädellav EN, bokvårtlav NT, rosa lundlav NT, bokkantlav NT och grå skärelav NT.

Svamp: Skillerticka VU, grenticka NT, fyrflikig jordstjärna *Geastrum quadrifidum* NT och rutskinnt NT.

(EN = starkt hotad, VU = sårbar, NT = missgynnad, LC = livskraftig).

Referenser

Andersson, R. 2004. Inventering av vedinsekter i Vermansnäs naturreservat. Inventeringsrapport till länsstyrelsen i Blekinge.

Gärdenfors, U. (ed.) 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005 – The 2005 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Hemberg, J. & Widgren, U. 2004. Artlista efter signalartsexkursion till Listersjöområdet 2004-10-10. Internrapport på Länsstyrelsen

Kauri H. 1962 (?). Undersökningar av fridlysta områden på Johannishus fideikommiss i Blekinge 1961 och 1962. På uppdrag av H. Wachtmeister, Johannishus fideikommiss. 2004 IUCN Red List of Threatened Species. The IUCN Species Survival Commission. www.redlist.org

Indelning i skötselområden

1. Naturskog, 1,7 ha
2. Grandominerad skog, 1 ha

Mål och föreskrifter för skötselområdena

1. Naturskog

Areal 1,7 ha

En lövblandskog med bitvis stort inslag av gran. Området har utvecklats från 1600-talets med lövträd bevuxna kalvhage. En mindre del av skogen är bokskog och i övriga delar dominerar ek och bergek. Andra trädslag i området är tall, asp och lönn. Skogen är gles med god åldersfördelning. Upp till 20 % gran bidrar till att stabilisera mikroklimatet på den för kylande vindar exponerade halvön

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Utbredningen av lövblandskogen är minst 1,7 ha.
- Utbredningen av *näringsfattig bokskog* och *näringsfattig ekskog* fastställs i samband med basinventeringen av naturtyper i Natura 2000-områden.
- Gran utgör 10-20 % av antalet träd i området. Grova granar bör få finnas i området för att grov död granved ska kunna bildas.
- En kontinuitet av mulmträd upprätthålls för att mulmlevande insekter, bl a läderbagge, skall kunna fortleva i området. Detta kan innebära aktiva åtgärder för att skapa nya mulmträd, t ex avdödande av trädtopp med djup ringbarkning kring toppen, kapning av någon gren utanför grenkragen eller inympning av vedsvamp.

Postadress	Besöksadress	Telefon/Telefax	E-post/webbplats:	Postgiro	Bankgiro	Org.nr
SE-371 86 KARLSKRONA	Ronnebygatan 22	0455-870 00 0455-875 45	lanstyrelsen@k.lst.se www.k.lst.se	3 51 80-9	5051-4694	202100-2320

- Död lövträdsved bildas på naturlig väg med undantag för ovanstående punkt.

Skötselmål och skötselåtgärder

Granarna i området skall inte skada kronorna på lövträden eller förhindra föryngring av lövträd. Granar kan avdödas med ringbarkning eller fällas och bilda lågor.

2. Grandominerad skog

Areal 1 ha

Grandominerad skog på övre delen av halvön. På de översta delarna är granen planterad. I slutningen mot nordost finns inslag av grov ek samt bok och yngre ekar.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Den grandominerade skogen är högst 1,0 ha.
- Gran utgör 20-60 % av antalet träd i området. Grova granar bör få finnas i området för att grov död granved ska kunna bildas.
- Ett ökat inslag av lövträd som får utvecklas till storträd.
- Granen får inte konkurrera ut lövträd med en diameter över 20 cm i brösthöjd.
- En kontinuitet av mulmträd upprätthålls för att mulmlevande insekter, bl a läderbagge, skall kunna fortleva i området. Detta kan innebära aktiva åtgärder i skötselområdet för att skapa nya mulmträd, t ex avdödande av trädtopp med djup ringbarkning kring toppen, kapning av någon gren utanför grenkragen eller inympning av vedsvamp.
- Död lövträdsved bildas på naturlig väg med undantag för ovanstående punkt.

Skötselmål och skötselåtgärder

- Andelen planterad gran på de övre delarna av reservatet begränsas så att befintliga lövträd kan utvecklas och kan föröka sig.
- Försiktiga röjningar runt större lövträd.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finans
Gallring av planterad gran	2006-2015	Skötselområde 2	Förvaltaren	1	Staten
Begränsa granens konkurrens med lövträd	2006-2015	Skötselområde 1 och 2	Förvaltaren	1	Staten

Friluftsliv och turism

Mål

Reservatet är öppet för besök, men ingen strövstig anläggs i reservatet.

Information

En skylt med information om reservatet bör finnas vid vägen vid sydöstra änden av Listerjön.

Anläggningar

Inga anläggningar för friluftslivet skall finnas i reservatet.

Tillsyn, dokumentation och uppföljning**Tillsyn över föreskrifter**

Tillsyn utförs av förvaltaren.

Uppföljning av kvalitetsmål

Uppföljning sker inom Natura 2000.

Större förändringar, t ex stormfällning eller skogsbrand och följande succession dokumenteras noggrant.

Finansiering

Naturvårdsförvaltaren svarar för kostnader enligt skötselplanen.